

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СІРАНЧУК Наталія Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методик початкового навчання Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: формування лексичної компетентності в учнів початкових класів на уроках української мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SIRANCHUK Natalya Nikolaevna –

candidate of pedagogical Sciences, associate Professor, head of Department of theory and methods of elementary education Rivne state humanitarian University.

Circle of research interests: the development of lexical competence of primary school pupils at lessons of the Ukrainian language.

УДК: 378.2

СКЛЯРЕНКО Інна Юріївна –

кандидат педагогічних наук,
начальник відділу інтелектуальної власності
науково-дослідного сектору

Київської державної академії водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

e-mail: djadi_in@i.ua

**«ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ» ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Необхідність зміни традиційних підходів до підготовки фахівців водного транспорту викликана процесами глобалізації, «цифровою революцією», переходом до інформаційного суспільства. В умовах сьогодення комп'ютери та Інтернет стали невід'ємними інструментальними засобами, технології стають легкоадаптованими, більш ефективними і якісними, що дає величезні привілеї для збільшення доступу до інформаційних технологій. Вітчизняна освіта в умовах євроінтеграції вбачає своє завдання в розвитку індивідуальних здібностей майбутніх фахівців, глобальну співпрацю, усунення бар'єрів між формальним і неформальним навчанням, що стає можливим за участі компетентних викладачів, здатних розробляти і реалізовувати амбітні освітні програми з використанням інформаційних технологій.

В останні роки електронне навчання стає невід'ємною складовою освітнього процесу у вищих навчальних закладах і використовується у всіх формах навчання. Застосування електронного навчання дозволяє підвищити якість освіти за рахунок використання актуальних світових освітніх ресурсів і за рахунок того, що при використанні елементів електронного навчання і дистанційних освітніх технологій

збільшується частка самостійної роботи студентів при засвоєнні матеріалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням використання «електронного навчання» як інноваційного методу підготовки студентів присвячені наукові праці ряду зарубіжних, в тому числі, російських та казахських учених, а саме М. А. Вега-Родрігес, Д. Влачопулоса, Дж. М. Санчес-Переса, Т. М. Гусакової, О. В. Казанської, Є. В. Лівської, Т. А. Макаруч, Г. В. Можасвої, Г. Б. Паршукової та інших. Переважно у своїх наукових доробках ці автори наголошують на необхідності переходу від традиційного до дистанційного навчання шляхом використання інформаційних технологій, а також досліджують особливості використання технологій web2.0 у системі вищої освіти. Попри це в Україні даний напрямок навчання студентів, в тому числі майбутніх фахівців водного транспорту, на сьогодні не є широко висвітленим у науці та потребує подальших досліджень та напрацювань.

Метою статті є аналіз особливостей «електронного навчання» як інноваційного методу підготовки фахівців водного транспорту та визначення можливостей його використання у вітчизняній освіті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «електронне навчання»

сьогодні тільки набуває популярності в країнах пострадянського простору. Він інтегрує низку інновацій в сфері застосування сучасних інформаційних технологій в освіті, таких як комп'ютерні технології навчання, інтерактивні мультимедіа, навчання на основі веб-технологій, он-лайн навчання, і т.п. Поступово цей термін витісняє широко відоме поняття «дистанційне навчання», що пов'язане із застосуванням інформаційних технологій в сучасних системах дистанційного навчання і з широким впровадженням цих технологій в традиційних університетах. Таким чином, стираються грані між навчанням на відстані і безпосередньо всередині вузу. Цю інтеграцію дистанційної та традиційної організації навчального процесу на основі інформаційних технологій і відображає термін «електронне навчання» [1, с. 439].

«Електронне навчання» варто розглядати з точки зору наступних підходів:

- це використання електронних носіїв для різноманітних цілей навчання, які варіюються від додаткових функцій в звичайних класах до повної заміни очних зустрічей на онлайн-зустрічі;

- це використання технології для надання освітніх та тренінгових програм;

- це надання освіти (всі види діяльності, пов'язані з інструктажем та навчанням) за допомогою різних електронних засобів масової інформації;

- це навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій для педагогічної взаємодії між студентами і змістом навчальних програм, студентами і викладачами або серед студентів за допомогою мережі Інтернет [10].

Розвиток сучасної системи освіти в країнах світу обумовлюється впливом і впровадженням інформаційних і комунікаційних технологій в усі сфери діяльності навчальних закладів і багато в чому зобов'язане появи вільного доступу до засобів Інтернет-технологій. Ці процеси зумовлюють значні зміни в традиційних підходах до освітнього процесу.

Навчання за допомогою інформаційних технологій має досить давню історію. Одним з піонерів комп'ютерного навчання став Патрік Супіс із Стенфордського університету, який проводив в 1966 р експерименти з навчання учнів молодшої школи читання і рахунку за допомогою перших комп'ютерів. У цей же час Дон Бітцер з Іллінойського університету створює комп'ютерну систему (PLATO), яка була націлена на навчання грамотності студентів американських вищих навчальних закладів. Вона мала значущі для

свого часу функції, такі як графічний термінал з високою роздільною здатністю, можливість доступу до електронних навчальних ресурсів, навчальні ігри та навіть дозволяла викладачам і студентам передавати один одному повідомлення за допомогою чату або форуму. На думку багатьох теоретиків електронного навчання, PLATO став передвісником платформ дистанційного навчання, відомих також як LMS [9, с. 106].

Необхідно відзначити, що у 1969 р. в Великобританії був створений перший Відкритий університет, тобто ВНЗ, повністю спрямований на заочну освіту. З самого створення в його навчальні програми впроваджувалися елементи інформаційних технологій. У 90-ті роки ХХ ст. подібні навчальні заклади з'являються і в інших європейських країнах (Universitat Oberta de Catalunya в Іспанії, UNINETTUNO в Італії). Ці університети існують і понині, пропонують виключно дистанційні курси і успішно застосовують інформаційні технології у навчанні.

На сьогоднішній день електронне навчання пов'язане з використанням веб-технологій. З поширенням Інтернету в 90-х роках ХХ ст. широко використовується веб-орієнтоване навчання. З'явилася можливість завантажити веб-сайти навчальними матеріалами, найчастіше у формі тексту або картинки. Пізніше цей принцип організації втілюється в LMS (система управління навчанням), яка дозволяє викладачеві організувати зміст курсу за стандартною схемою, що включає поділ на уроки, модулі. У них можуть бути присутніми текстові, відео- та аудіоресурси, а також вправи, тести і форуми. У такій системі навчальні ресурси найчастіше створюються викладачем, він же створює структуру і пропонує порядок вивчення матеріалів. Завдання учнів – слідувати за певним маршрутом, відповідаючи на поставлені запитання або виконуючи завдання.

Виникнення другого покоління веб-технологій приносить нові віяння в електронне навчання. Тепер в мережі Інтернет з'являється можливість обмінюватися інформацією, створювати інтерактивні сайти, які включають мультимедіа і навіть спілкуватися за допомогою відеозв'язку. Покоління, яке виросло в Європі в 1990–2000 рр., прийнято називати digital natives, тобто «народжені з цифровими технологіями». Вони швидко абсорбують інформацію як з відеоресурсів і картинок, так і з тексту, і з різних джерел одночасно, віддають перевагу вільному доступу до медіаресурсів, хочуть бути на

постійному зв'язку з друзями (які можуть бути на іншому кінці світу або в сусідньому будинку), і вони можуть як створити свої власні медіаресурси (або завантажити будь-чій ще), так і придбати книгу або CD диск.

На сьогодні кожен користувач мережі Інтернет є і творцем, і розповсюджувачем інформації, організуються блоги, форуми, сайти для розміщення відео та фото. Все це відбивається і на освітньому середовищі, висловлюючись в педагогічному підході, в центрі якого опиняється студент, майбутній фахівець. Тепер студент не зобов'язаний дотримуватися схеми, запропонованої викладачем, він може сам знайти необхідну інформацію, проаналізувати її і створити новий ресурс за допомогою різних мультимедійних засобів.

Варто відзначити, що сучасні педагогічні технології, і в більшій мірі технології електронного навчання майбутніх фахівців водного транспорту, є особистісно-орієнтованими, і спрямовані на розвиток індивідуальних ресурсів студентів. На відміну від подання знань в готовому вигляді при традиційному навчанні, у відсутності можливості розвитку студентів вище їх «зони найближчого розвитку», в перевазі пояснювально-ілюстративного і репродуктивного методів навчання, технології електронного навчання передбачають підвищення рівня самостійної роботи учнів в індивідуальному темпі з одного боку, надаючи можливості для широкого спілкування з іншими студентами, та спільного планування своєї діяльності з іншого [2].

Що стосується психологічного аспекту оцінювання знань майбутніх фахівців водного транспорту, то електронні технології навчання надають можливість знизити роль стресорів в процесі здачі студентами заліків та іспитів, а також підвищити рівень психологічного комфорту на заняттях. Зниження тривожності при проходженні студентами атестації, відсутність страху перед покаранням і отриманням незадовільної оцінки, дозволяє підвищити мотивацію до навчання і ініціативність студентів. Застосування електронних методів навчання у ВНЗ дозволяє «підвищити рівень навчання і поліпшити якість надаваних освітніх послуг, а також забезпечує більшу гнучкість в реалізації освітніх цілей ВНЗ» [2, с. 208].

Таким чином, зміна традиційних підходів до викладання і підготовки майбутніх фахівців водного транспорту, з одного боку, і підготували їхній бурхливий розвиток інформаційних технологій, що

перейшли в цифрову революцію, – з іншого, зумовили феномен електронного навчання. Представлена еволюція інформаційних технологій та мультимедіа свідчать про різноманітність технологій і інструментів, стрімке розширення їхніх можливостей і функцій і, як наслідок, про різноманіття можливостей застосування в освітньому процесі, який також зазнає радикальних змін в бік відкритості та усунення кордонів – географічних, культурних або вікових.

Таким чином, стає зрозумілим, що визначення електронного навчання є різноманітними, в яких фігурують та чи інша технологія чи особливість освітнього процесу. Всі вони вірні, оскільки кожне з них відображає ту чи іншу мету, переслідувану при використанні електронного навчання, використовує певні технології або ж націлене на реалізацію обраного формату навчання.

Упровадження електронного навчання дозволяє докорінно змінити процес передачі знань майбутнім фахівцям водного транспорту, зробити його більш гнучким, насиченим, зручним для всіх учасників навчального процесу, а також має певні переваги для різних цільових груп, таких як студенти і магістранти, викладачі та адміністрація ВНЗ [7].

Переваги застосування електронного навчання в підготовці майбутніх фахівців водного транспорту полягають в наступному:

- вивчення матеріалів навчального курсу в будь-який час і в будь-якому місці;
- активна колективна робота студентів над обговоренням вивчених курсів і тем в соціальних мережах;
- навчання за індивідуальною траєкторією;
- контроль успішності і коригування своїх дій;
- викладач доступний практично постійно, і, відповідно, є можливість написати йому по електронній пошті і отримати відповідь в короткий проміжок часу;
- постійне підвищення рівня комп'ютерної грамотності та ІТ-компетентності;
- курси створюються за участю цілої команди фахівців, що робить навчання більш привабливим;
- скорочення транспортних витрат при виборі дистанційних моделей отримання освіти майбутніми фахівцями водного транспорту.

Переваги застосування електронного навчання для викладачів, які готують майбутніх фахівців водного транспорту, полягають в наступному:

- полегшений доступ і гнучке управління викладацькими матеріалами (за рахунок використання систем управління навчанням);

- підвищення педагогічної майстерності в результаті використання інноваційних дидактичних технологій, і, як наслідок, підвищення викладацького рейтингу;

- можливість розробки індивідуальних педагогічних сценаріїв;

- навчальна система може звільнити викладача від деяких функцій передавача інформації та консультанта;

- можливість спостереження за прогресом, часом виконання завдань і ритмом роботи окремих студентів;

- широке використання засобів комунікацій, які дозволяють викладачеві інтенсивно взаємодіяти зі студентами;

- підвищення рівня ІТ-компетентності.

Переваги застосування електронного навчання для адміністрації ВНЗ полягають в наступному:

- зміцнення інноваційного потенціалу ВНЗ за рахунок підвищення якості проведення курсів і програм;

- вдосконалення організації навчального процесу шляхом підвищення ІТ-компетенції викладачів;

- можливість збільшення бібліотеки електронних ресурсів;

- охоплення більшої кількості студентів;

- перспективи для міжнародної інтеграції та участі в спільних освітніх проєктах як в рамках Болонського процесу, так і в інших світових інтеграційних проєсах.

До недоліків електронного навчання в підготовці майбутніх фахівців водного транспорту можна віднести:

- великі витрати часу на розробку курсу;

- в деяких випадках неможливість модифікації розробленого курсу (записані на CD-диски та ін.);

- відсутність мотивації студента;

- кадрові проблеми, пов'язані з підготовкою викладачів, що здатні і бажають розробляти і постійно оновлювати свої курси, так як розробка електронного навчального контенту вимагає специфічних знань від усіх учасників цього процесу;

- недостатня комп'ютерна грамотність педагогів і студентів;

- під час електронного навчання більшою мірою не передбачається особисте спілкування з викладачем, однак розвиток каналів комунікації дозволяє частково нівелювати цей недолік за рахунок застосування засобів відео-конференц-зв'язку та електронної пошти.

Розвиток електронного навчання в підготовці майбутніх фахівців водного транспорту передбачає постійну консультативно-методичну та організаційну підтримку впровадження нових освітніх програм і забезпечення їхньої реалізації в освітніх установах і висуває нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітніх програм. Для формування індивідуальної траєкторії студентів і складання індивідуального навчального плану необхідно мати чітке уявлення про освітні ресурси (перелік пропонованих освітніх програм, електронні підручники, електронні джерела інформації, електронні бібліотеки і т.д.). Освітня установа повинна мати інтерактивний електронний контент з усіх навчальних дисциплін, що становлять освітню програму.

Одним з важливих умов успішного впровадження електронного навчання у ВНЗ є розуміння того, що електронне навчання по суті – «це орієнтована на студентів технологія навчання» [2, с. 203]. Всі створені на цей момент у світі електронні середовища навчання ставлять студента в центр навчального процесу.

Отже, становлення і розвиток електронного навчання тісно пов'язані як з розвитком інноваційних технологій, так і суспільства в цілому. На сьогоднішній день електронні навчальні курси та мобільні пристрої дозволяють вчитися всюди: в дорозі, на роботі, вдома. Цей процес навчання характеризується не тільки високим ступенем автономності студентів, а й творчою і ігровою складовою, а також колективною роботою над проблемами і завданнями. Змінюється також і роль викладача, який виявляється практично на рівних зі студентами в сучасному світі доступної інформації. Розвиток електронного навчання, відображаючи зміни в суспільстві, пропонує задуматися про новий навчальний контекст і компетенції, якими повинні володіти майбутні фахівці водного транспорту.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Впровадження електронного навчання в повсякденний освітній процес майбутніх фахівців водного транспорту дозволяє студентам розширити рамки навчального процесу і вільно переміщатися, не перериваючи своє навчання, а також дає можливість навчання людям з обмеженими фізичними можливостями. Варто зазначити про ефективну взаємодію учасників навчального процесу при обміні науковими матеріалами завдяки сучасним бездротовим технологіям. Таким чином, очевидна висока ефективність і

доцільність застосування електронного навчання в підготовці майбутніх фахівців водного транспорту.

Більшість сучасних студентів вже давно налаштовані на перехід до електронного навчання. Рівень розвитку суспільства диктує необхідність використовувати всі нові інформаційні технології в усіх сферах життя. Зарубіжний досвід давно показав ефективне застосування технології електронного навчання в коледжах і університетах. На сьогоднішній день всі освітні ресурси переводяться в електронний режим, система освіти являє собою кредитну систему, де 90% знань студент зобов'язаний отримати самостійно, поза стінами університету, а це означає про намір довірити процес навчання самому учневі. І вища школа не повинна відходити від цих вимог часу, адже доведено ефективність цієї технології. Отже, сучасний педагог повинен прагнути застосовувати інформаційні технології в навчальному процесі, і необхідно шукати все більш нові можливості для плідного і якісного використання електронного навчання, об'єднавши досвід, знання, зусилля як представників освіти, так і з боку самих студентів, що в подальшому обов'язково призведе до успішного впровадження електронного навчання в освітній процес вищих навчальних закладів України. Вирішення окреслених питань є актуальним і потребує подальших глибоких розвідок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Буханцева Н. В., Дудина И. А. Модель e-Learning как инструмент управления электронными ресурсами вуза / Н. В. Буханцева, И. А. Дудина // Образовательные технологии и общество. – 2009. – Т. 12. – №2. – С. 438–444.
2. Гребенюк И. И., Голубцов Н. В., Кожин В. А., Чехов К. О., Чехова С. Э., Фёдоров О. В. Анализ инновационной деятельности высших учебных заведений России / И. И. Гребенюк, Н. В. Голубцов, В. А. Кожин, К. О. Чехов, С. Э. Чехова, О. В. Фёдоров. – М.: Академия Естествознания. – 2012. – 480 с.
3. Казанская О. В. От дистанционного обучения к электронному / О. В. Казанская // Информационные технологии в образовании. – Новосибирск: Изд-во НГТУ, 2009. – № 1 (17). – С. 4–5.
4. Комелина Е. В., Гусакова Т. М. Использование технологий web2.0 в учебном процессе вуза / Е. В. Комелина, Т. М. Гусакова // Преподавание информационных технологий в России: Открытая всероссийская конференция [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.it-education.ru/2009/reports/Komelina_Gusakova.htm (10.02.2017)

5. Ливская Е. В. Мультимедиа в образовании: Современные педагогические и информационные технологии в преподавании. Обучение навыкам работы с интерактивными ресурсами. Учебно-методическое пособие. Часть II. / Е. В. Ливская. – Калуга: ИД «Эйдос», 2012. – 121 с.
6. Макарьчук Т. А. Педагогические условия использования дистанционных технологий в системе самостоятельной работы студентов по информатике / Т. А. Макарьчук // Информатика и системы управления. – 2011. – № 1 (07). – С. 144–154.
7. Можасва Г.В. Электронное обучение в ВУЗе: современные тенденции развития / Г. В. Можасва // Гуманитарная информатика. – 2013. – Вып. 7. – С. 126–138.
8. Паршукова Г. Б. Электронное обучение в эпоху Web 2.0. Электронное обучение в традиционном университете. / Г.Б. Паршукова. – Новосибирск: Изд-во НГТУ, 2010. – С. 120–124.
9. Sánchez-Pérez J. M., Gómez-Pulido J. A., Vega-Rodríguez M. A., Bravo-Rodríguez, J. Computers and education: e-learning, from theory to practice. / J. M. Sánchez-Pérez, J. A. Gómez-Pulido, M. A. Vega-Rodríguez, J. Bravo-Rodríguez // Dordrecht: Springer, 2007. – 480 p.
10. Vlachopoulos D., Cabrera N. Building an Inclusive Definition of E-Learning: An Approach to the Conceptual Framework / D. Vlachopoulos, N. Cabrera // The International Review of Research in Open and Distributed Learning. – 2012. – № 2. – P. 148–149.

REFERENCES

1. Buxanceva, N. V., Dudina I. A. (2009). *Model e-Learning kak instrument upravleniya e'lektronny'mi resursami vuza*. [Model of e-Learning as an electronic university management tool]. Moscow.
2. Grebenyuk, I. I., Golubczov, N. V., Kozhin, V. A., Chexov, K. O., Chexova, C. E', Fyodorov. O. V. (2012). *Analiz innovacionnoj deyatel'nosti vy'sshikh uchebny'x zavedenij Rossii*. [Analysis of innovative activity of Russian higher education institutions]. Moscow.
3. Kazanskaya, O. V. (2009). *Ot distancionnogo obucheniya k elektronnomu*. [From distance learning to e-learning]. Novosibirsk: Izd-vo NGTU.
4. Komelina. E.V., Gusakova. T. M. (2017). *Ispolzovanie texnologij web2.0 v uchebnom processe vuza*. [The use of web2.0 technologies in educational process of high school]. Rezhim dostupa: http://www.it-education.ru/2009/reports/Komelina_Gusakova.htm
5. Livskaya, E. V. (2012). *Mul'timedia v obrazovanii: Sovremennye pedagogicheskie i informacionnie texnologii v prepodavanii. Obuchenie navy'kam raboty' s interaktivny'mi resursami. Uchebno-metodicheskoe posobie. Chast' II* [Multimedia in Education: Modern pedagogical and information technologies in teaching. Education skills

with interactive resources. Educational handbook. Part II]. Kaluga: ID «E'jdos».

6. Makarchuk, T. A. (2011). *Pedagogicheskie usloviya ispolzovaniya distancionnykh tekhnologij v sisteme samostoyatel'noj raboty studentov po informatike*. [Pedagogical conditions of use of remote technologies in system of independent work of students on computer science]. Moscow.

7. Mozhaeva, G. V. (2013). *Elektronnoe obuchenie v VUZe: sovremenny'e tendencii razvitiy*. [E-learning in higher education: current trends]. Moscow.

8. Parshukova, G. B. (2010). *Elektronnoe obuchenie v e'poxu Web 2.0. E'lektronnoe obuchenie v tradicionnom universitete*. [E-learning in the Web 2.0 era. E-learning in a traditional university]. Novosibirsk: Izd-vo NGTU.

9. Sánchez-Pérez, J. M., Gómez-Pulido, J. A., Vega-Rodríguez, M. A., Bravo-Rodríguez, J. (2007). *Computers and education: e-learning, from theory to practice*. Dordrecht: Springer.

10. Vlachopoulos, D., Cabrera, N. (2012). *Building an Inclusive Definition of E-Learning: An Approach to the Conceptual Framework*.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СКЛЯРЕНКО Інна Юрївна –

кандидат педагогічних наук, начальник відділу інтелектуальної власності науково-дослідного сектору Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного.

Наукові інтереси: інноваційні методи в системі освіти, використання інформаційних технологій в процесі підготовки майбутніх фахівців водного транспорту, управління персоналом річкового та морського флоту.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SKLIARENKO Inna Yriivna – Candidate of Science, PhD, Head of Intellectual Property research sector Kyiv State Academy of Water Transport named Hetman Petro Konashevich Sagaydachniy.

Circle of scientific interests: innovative methods in education, use of information technology in the training of future specialists of water transport, personnel management of river and sea fleet.

УДК 378.147

СТРЕЛЬЧЕНКО Лариса Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант Інституту вищої освіти НАПН України
e-mail: Strelchenko_1@mail.ru

СУТНІСНО-ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛЮЧОВИХ ПОНЬТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наукове дослідження теоретичних і методичних засад розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності магістрів мистецтв з англійської мови в університетах Великої Британії вимагає уточнення і конкретизації поняттєво-термінологічного апарату дослідження та пояснення сутності ключових та дотичних понять, пов'язаних з проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в системі вищої освіти та застосування ІКТ у вивченні і викладанні мов стали предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців (О.Бігич, Г. Козлакова, Т. Коваль, С. Пахомова, Н.Сура, Бен Вілліамсон (Ben Williamson), Крістал Девід

(Crystal David), Джеймс Мілтон (James Milton), Грехем Девіс (Graham Davies), Кері Фейсер (Keri Facer), Мартін Оуен (Martin Owen).

Проте окремого вивчення сутнісно-змістовних характеристик ключових понять дослідження проблеми інформаційно-комунікаційної компетентності викладачів англійської мови в контексті Болонського процесу не проводилось.

Мета статті – розкрити зміст і сутність основних понять дослідження проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів в контексті Болонського процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У дослідженні проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови в